

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “Шевченко проти УКРАЇНИ”

(Заява № 10905/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

29 листопада 2005 року

Це рішення стає остаточним за обставин, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі “Шевченко проти України”

Європейський суд з прав людини (Друга Секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

пан Дж.-П. Коста (*Mr J.-P. COSTA*), Голова,
пан А. Б. Бака (*Mr A.B. ВАКА*)
пан І. Кабрал Барreto (*Mr I. CABRAL BARRETO*),
пан Р. Тюрмен (*Mr R. Turmen*),
пан В. Буткевич (*Mr V. BUTKEVYCH*),
пані Д. Йочене (*Mrs D. Jociene*)
пан Д. Попович (*Mr D. Popovic*), судді
пан С. Нейсміт (*Mr S. Naismith*), заступника секретаря секції,
після обговорення в нарадчій кімнаті 8 листопада 2005 року,
виносить таке рішення, що було прийнято того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 10905/02), поданою до Суду проти України громадянкою України Валентиною Тимофіївною Шевченко (далі – “заявниця”) 10 вересня 2001 року відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – “Конвенція”).
2. Уряд України (далі – “Уряд”) був представлений його Уповноваженим – п. Зоряною Бортновською, яку пізніше замінила п. Валерія Лутковська.
3. 9 травня 2003 року Суд вирішив направити заяву на комунікацію Урядові, відповідно до п. 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Протоколу №1 до Конвенції у зв’язку з невиконанням рішення Зарічного районного суду м. Суми, винесеного 15 листопада 1999 року на користь заявниці. Відповідно до положень п. 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

4. Заявниця, п. Валентина Тимофіївна Шевченко, громадянка України, народилася 23 лютого 1970 року та проживає у м. Одесі, Україна.

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. У жовтні 1999 року заявниця подала позов в Зарічний районний суд м. Суми до управління освіти Сумської міської ради (далі – управління освіти), з метою відшкодування заборгованості із заробітної плати.
6. 15 листопада 1999 року Зарічний районний суд задовольнив її позов і зобов’язав управління освіти сплатити 1 181,71 грн.¹ в якості компенсації. 19 січня та 28 січня 2000 року управління освіти сплатило заявниці 199,39 грн.², на виконання рішення.
7. 1 лютого 2000 року заявниця подала позов в Зарічний районний суд до Державної виконавчої служби м. Суми щодо невиконання рішення суду від 15 листопада 1999 року. Вона також подала скаргу на неправомірні дії Державної виконавчої служби в

¹1. 232,21 ЄВРО

²2. 39,18 ЄВРО

зв'язку з рішенням останньої щодо об'єднання виконавчого провадження проти управління освіти.

8. 9 березня 2000 року Зарічний районний суд відхилив позов як необґрунтований. Зокрема, суд встановив, що рішення від 15 листопада 1999 року не може бути повністю виконано в зв'язку з відсутністю коштів на рахунках управління освіти.
9. 19 квітня 2000 року Сумський обласний суд (далі - Сумський суд) відхилив касаційну скаргу заявниці на рішення від 9 березня 2000 року.
10. Скарги заявниці щодо перегляду рішення в порядку нагляду, подані Голові Сумського суду, були відхилені 11 травня 2000 року в зв'язку з їх необґрунтованістю.
11. 15 червня 2000 року Зарічна виконавча служба повідомила заявницю про те, що було видано 1 152 виконавчих листів проти управління освіти на загальну суму 348 529, 80грн.¹ Державна виконавча служба також повідомила заявницю, що рішення не може бути виконано в зв'язку з відсутністю коштів. Заявницю було запрошено отримати 74 грн.² на виконання рішення.
12. 21 серпня 2000 року заступник Голови Сумського суду подав протест до Президії суду на рішення Зарічного суду від 9 березня 2000 року. 4 вересня 2000 року Президія Сумського суду скасувала рішення Зарічного суду від 9квітня та від 19 квітня 2000 року і направила справу на новий розгляд.
13. У результаті вжитих заходів Державною виконавчою службою протягом 2000 року заявниця отримала 411,38 грн.³
14. 1 лютого 2001 року Зарічний суд відхилив скарги заявниці як необґрунтовані. 23 лютого 2001 року Сумський суд залишив без змін це рішення. Зокрема, суд постановив, що за наявності такого числа відкритих виконавчих проваджень проти однієї установи, ці провадження можуть бути об'єднані у зведене виконавче провадження. Суд також повідомив заявницю, що часткове виконання рішень виконавчою службою було правомірним.
15. На час подачі заяви борг перед заявницею становив 770,33 грн.⁴
16. 8 серпня 2001 року виконавче провадження було закрито у зв'язку з відсутністю коштів в Управлінні освіти.
17. 5 жовтня 2003 року заявниця повідомила Суд, що рішення, винесене на її користь, залишилося невиконаним.
18. 5 березня 2004 року заявниця повідомила Суд, що вона отримала всю суму заборгованості. Заявниця також стверджувала, що отримала додатково 500 грн.⁵ компенсації¹. 17 травня 2004 року Уряд повідомив Суд, що рішення, винесене на користь заявниці, виконане повністю.

¹ 66 908 ЄВРО

² 14,21 ЄВРО

³ 78,56 ЄВРО

⁴ 151,53 ЄВРО

⁵ 78,74 ЄВРО

¹ Сума, що вочевидь належала до іншої компенсації заявниці

II ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

19. Національне законодавство, викладене в рішенні по справі “Ромашов проти України” (заява № 67534/01, пп. 16-18, від 27 липня 2004 року).

ПРАВО

I. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ П. 1 СТАТТІ 6 ТА СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПРОТОКОЛУ №1.

20. Заявниця скаржилася на невиконання органами державної влади рішення Зарічного районного суду м. Суми від 15 листопада 1999 року і заявила, що затягування виконавчого провадження було необґрунтованим. Вона посилається на п. 1 статті 6 та статтю 13 Конвенції, а також на статтю 1 Протоколу № 1 Конвенції, які у відповідних частинах передбачають таке:

п. 1 статті 6

„Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру (...)”

Стаття 13

„Кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинено особами, які здійснювали свої офіційні повноваження”

Стаття 1 Протоколу № 1

„Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.”

A. Прийнятність

21. Щодо скарги за статтею 17 Конвенції, Суд вважає, що вона є повністю необґрунтованою (див. справу “Ромашов проти України”, № 67534/01 п.36 від 27 липня 2004 року). Суд встановив, що ця скарга явно необґрунтована і повинна бути відхилена відповідно до п. 3, 4 статті 35 Конвенції.
22. Суд вважає, що скарги заявника відповідно до п. 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Протоколу №1, стосовно затягування виконання рішення Зарічного районного суду м. Суми від 15 листопада 1999 року не є необґрунтованими у розумінні п.3 статті 35 Конвенції. Суд також зауважує, що ці скарги не є неприйнятними з будь-яких інших причин. Таким чином, вони повинні бути визнані прийнятними.

Б. Суть

23. Уряд стверджував, що для виконання рішення, винесеного на користь заявниці, було вжито всіх необхідних засобів відповідно до національного законодавства. Уряд зауважив, що затримка у виконанні з 15 листопада 1999 року (дата прийняття рішення Зарічним районним судом м. Суми) до дати виконання (дата, коли

- заявницю вперше повідомили про повне виконання рішення, та виплата їй всієї суми, зазначеної в цьому рішенні) не порушує прав заявниці та було спричинено тяжким матеріальним становищем системи освіти в Україні.
24. Заявниця не погодилася з таким твердженням Уряду. Зокрема, вона скаржилася на те, що виконання рішення було дуже тривалим.
 25. Суд зауважив, що рішення від 15 листопада 1999 року залишалося невиконаним повністю чи частково до березня 2004 року. Тільки після того, як 9 травня 2003 року справу було направлено на комунікацію з Урядом, заборгованість було погашено.
 26. Суд вже знаходив порушення п. 1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Протоколу №1 у справах з подібних питань(див. справу “*Войтенко проти України*”, рішення від 29 червня 2004 року, заява № 18966/02, пп.43, 48 та 55).
 27. Розглянувши подані матеріали, Суд зауважив, що Уряд не подав жодних фактів чи аргументів для того, щоб Суд міг дійти протилежного висновку в цій справі. Суд дійшов висновку, що затримкою у виконанні рішення, винесеного на користь заявниці, протягом майже п’яти років органи влади перешкодили заявниці отримати належні їй кошти. Більше того, у заявниці не було ефективних національних засобів правового захисту, щоб відшкодувати шкоду, спричинену тривалим виконанням рішення по справі.
 28. Відповідно в цій справі було порушення п.1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

29. Стаття 41 Конвенції передбачає:

„Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію.”

A. Шкода

30. Заявниця вимагала виплатити суму в розмірі 6 700 грн.¹ в якості компенсації моральної шкоди.
31. Уряд зауважив, що заявниці не було спричинено шкоди та визнання порушення саме по собі буде достатньою справедливою сатисфакцією.
32. Здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, відповідно до статті 41 Конвенції, Суд присуджує заявниці суму в розмірі 1 100 ЄВРО, як відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

33. Заявниця також вимагає виплатити їй 2 000 грн.² в якості відшкодування судових витрат.
34. Уряд вважає цю суму надмірною та необґрунтованою, яка є непропорційною до шкоди, заявленої заявницею. Більше того, Уряд стверджував, що документи, подані заявницею до Суду, можуть бути недостовірними, так як такі витрати не були необхідними та обов’язковими для заявниці.
35. Беручи до уваги інформацію, якою володіє Суд, факт того, що у заявниці був представник, який подавав зауваження до Суду, а також те, що вона понесла витрати, пов’язані зі зверненням до Суду, Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах

¹ Приблизно 1 100 ЄВРО

² 324, 847

справедливості відповідно до статті 41 Конвенції, присуджує заявниці суму в розмірі 200 ЄВРО, як відшкодування судових витрат.

С. Пеня

36. Суд вважає, що пеня, яка нараховуватиметься у разі несвоечасної сплати, дорівнює граничній позичковій ставці (*marginal lending rate*) Європейського центрального банку плюс три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги заявниці відповідно до п.1 статті 6, статті 13 Конвенції та статті 1 Протоколу № 1 прийнятними, а в іншій частині неприйнятною.
2. *Встановлює*, що в цій справі було порушення п. 1 статті 6 Конвенції;
3. *Встановлює*, що в цій справі було порушення статті 13 Конвенції;
4. *Встановлює*, що у цій справі було порушення статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції;
5. *Встановлює*, що:
 - а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до п.2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику наступні суми, конвертовані в національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу:
 - (i) 1 100 ЄВРО (одна тисяча сто ЄВРО) за моральну шкоду;
 - (ii) 200 ЄВРО (двісті ЄВРО) судових витрат;
 - (iii) плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнутий з заявниці;
 - б) після сплину вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на названі суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти;
6. *Відхиляє* інші вимоги заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено в письмовій формі 29 листопада 2005 року відповідно до пп. 2 та 3 статті 77 Регламенту Суду.

С. Нейсміт
Заступник Секретаря

Дж-П. Коста
Голова